

V Brně dne 18. prosince 2008
Č. j.: 25381/2008/420/IC

Vážený pane vedoucí,

dne 10. července 2008 obdržel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „**Úřad**“) dopis Evropské komise (dále jen „**Komise**“) ze dne 9. července 2008 ve věci „*Služby obecného hospodářského zájmu: zpráva předkládaná podle rozhodnutí ze dne 28. listopadu 2005*“ (dopis Philipa Loweho GŘ COMP/A3/PS/og D(2008) 122). Česká republika byla tímto dopisem upozorněna na povinnost podávat zprávu na základě čl. 8 Rozhodnutí Komise ze dne 28. listopadu 2005 o použití čl. 86 odst. 2 Smlouvy o ES na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „**Rozhodnutí**“ a „**Zpráva**“). Přílohou dopisu Philipa Loweho byl poměrně detailní výčet informací, jež jsou Komisi v této souvislosti očekávány, a to ve formě popisu přijatých opatření, objemu finančních prostředků vynaložených ve formě vyrovnávací platby, statistických informací a dalších. Komise však Českou republiku také upozornila na nezávaznost tohoto dokumentu vůči členským státům a jeho primárně pomocnou roli při vypracovávání této Zprávy.

Úřad, který je na základě zákona 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje poradenským, konzultačním a monitorovacím orgánem v oblasti veřejné podpory v České republice, v rámci své koordinační funkce požádal o požadované informace orgány veřejné správy. Na základě informací, které obdržel, pak vypracoval ve spolupráci s těmito orgány tuto Zprávu předkládanou Komisi jménem České republiky.

Úvod:

V rámci České republiky se povinnost vypracovat Zprávu stala příležitostí pro další osvětlení orgánů veřejné správy v oblasti veřejné podpory v souvislosti se službou obecného hospodářského zájmu (dále jen „*SGEI*“) a právní úpravou této oblasti. V rámci přípravné fáze se Úřad snažil získat představu o tom, jaká je všeobecná znalost problematiky SGEI mezi orgány veřejné správy/poskytovateli a zejména jaké jsou možnosti dané právní úpravou služeb obecného hospodářského zájmu v praxi orgány veřejné správy využívány. Úřad také zajímalo, zda mezi poskytovateli existuje jednota názorů o tom, které služby lze pod služby SGEI formálně podřadit, které jsou na základě judikatury považovány za ekonomické činnosti v tržním prostředí, a které lze považovat za činnosti (neekonomického charakteru) spojené s výkonem státní moci. V souvislosti s přípravou Zprávy Úřad na své internetové stránce připravil shrnutí dané problematiky, informační povinnost dle Rozhodnutí propagoval v odborném tisku a zavedl i dočasnou telefonickou informační linku pro tyto účely.

Česká republika doposud nezná záměr Komise se Zprávou předkládanou členskými státy, i samotnou přípravnou fází však lze hodnotit pozitivně, a to přinejmenším ve zvýšení povědomí o existenci Rozhodnutí a další právní úpravy SGEI a jejich využití v praxi.

Dále pak k dotazům Komise na základě přílohy dopisu Philipa Loweho ze dne 9. července 2008:

Ad 1) **Provádění Rozhodnutí Komise**

Pověření

Akt pověření má v praxi většinou formu *smlouvy*, v ní je obsaženo *pověření* závazkem veřejné služby (dále jen „*ZVS*“). Název takové smlouvy nebývá v praxi jednotný, jedná se jednak o smlouvy o pověření ZVS (na základě předchozího usnesení zastupitelstva kraje), dále pak smlouvy o poskytnutí příspěvku z rozpočtu kraje, smlouvy o zřízení subjektu (zřizovací listiny) spolu se stanovením závazných kritérií pro poskytování vyrovnávací platby. Další formou je usnesení zastupitelstva nebo rady kraje, rozhodnutí ministerstva o pověření určitého subjektu ZVS.

Zvláštnosti některých oblastí

V oblasti nemocnic/zdravotnických zařízení je v současné době analyzována možnost *pověření* na základě několika právních norem. Závěr této analýzy bude konzultován s odpovídajícím ředitelstvím Komise. V rámci tohoto přístupu se předpokládá, že příjemce splňuje podmínky poskytování zdravotní péče dle zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu, dále musí příjemce poskytovat služby zdravotní péče v souladu se zákonem č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění (§23–27 Ústavní péče). Ve zřizovacích/zakládacích listinách zdravotnických zařízení státu, územně samosprávných celků nebo v Rozhodnutí o registraci nestátního zdravotnického zařízení musí být dále obsaženo:

- a) označení zřizovatele/zakladatele/orgánu oprávněného k vydání Rozhodnutí
- b) název a sídlo organizace
- c) určení doby, pro kterou je organizace zřizována/zakládána/vydáno Rozhodnutí
- d) stanovení účelu, pro který se organizace zřizuje/zakládá či účel, pro který je vydáno Rozhodnutí
- e) v případě organizací zřizovaných nebo zakládaných také povaha práv k nakládání s majetkem
- f) označení právní úpravy pro hospodaření organizace (např. zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních).
- g) rozsah působnosti může být dále upřesněn ve Statutech jednotlivých organizací.

Výše vyrovnávací platby

Obecnou zásadou je nemožnost použití vyrovnávací platby za závazek veřejné služby pro financování jiných aktivit příjemce, než jsou služby v rámci ZVS. Kontrolní činnost je zajišťována poskytovatelem vyrovnávací platby (dotace) v souladu se zákonem č.320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. Každý poskytovatel má možnost stanovit si plán ročních kontrol i v rámci smlouvy s příjemcem.

Nadměrné vyrovnávací platby

Z informací vyplývá, že poskytovatelé zavedli různé ukazatele pro stanovení výše vyrovnávací platby za ZVS a následně také mechanismu pro navrácení (potencionálně) nadměrné platby. Příklady: povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů za ZVS v rámci struktury uvedené v účetní uzávěrce příjemce, povinnost příjemců předkládat čtvrtletní hodnocení plnění ročního rozpočtu, provádění kontrolní činnosti hodnocením předkládaných čtvrtletních ekonomických výkazů, předkládání vyúčtování přijaté vyrovnávací platby spolu s povinností předložit analýzu nákladů a výnosů ze ZVS po ukončení účetního období.

Sledování a výroční zprávy

Poskytovatelé byli upozorněni na povinnost uchovávat informace týkající se poskytnuté vyrovnávací platby vyplývající z článku 7 Rozhodnutí. Česká republika však nemá centrální systém pro registraci opatření SGEI a pro centrální uchovávání souvisejících informací.

Ad 2) Rozsah použití a statistické informace o službách obecného hospodářského zájmu

Objemy vyrovnávacích plateb

Kvantitativní informace dle odvětví pro rok 2006, 2007 a 2008 (odhad)

Příloha číslo 1.

Další informace dle žádosti Komise pro dotčené oblasti ve smyslu Rozhodnutí za rok 2006 - 2008 (počet příjemců, průměrná částka vyrovnávací platby, celkový objem vyrovnávací platby pro každé odvětví aj.)

Příloha číslo 2.

Další informace pro oblast dopravy

Článek 2/2 výslovně vylučuje použití Rozhodnutí na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za ZVS poskytované v odvětví *pozemní dopravy*, a proto nebylo Rozhodnutí Ministerstvem dopravy ani jiným orgánem veřejné správy činným v této oblasti

v praxi využito. *Institut leteckých/loďních spojů na ostrovy* není díky geografické poloze České republiky využitelný stejně jako *námořní doprava*.

Pokud se jedná o *řízení letišť*, jsou za činnosti letiště, které představují SGEI považovány služby spojené s provozem infrastruktury, jeho údržbou a správou, dále pak poskytování letištních služeb přidružených k leteckému provozu jako je např. poskytování odbavovacích služeb.

Další informace pro oblast sociálního bydlení

Institut sociálního bydlení není v právním prostředí České republiky plně definován stejně jako není definován legislativou Evropských společenství. V praxi jsou vyrovnávací platby poskytovány za služby v „zařízeních sociálního bydlení“ v režimu zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách. Jedná se specifický typ ubytovací služby s přidanou hodnotou ve formě sociální péče, speciální asistence apod.

Zvláštnosti nebo obtíže při poskytování služeb obecného hospodářského zájmu

Orgány veřejné správy/poskytovatelé se v praxi nesetkaly se zásadními problémy při poskytování SGEI. Úřad byl upozorněn na potřebu větší osvěty v této oblasti, na kterou reagoval opatřeními, které již byly popsány v úvodu této Zprávy. Na základě opakovaných žádostí poskytovatelů by však Úřad rád zprostředkoval potřebu prakticky orientovaného dokumentu, který by poskytovatelům nabídl potřebnou pomoc v praxi, nejlépe s příklady služeb, které Komise považuje za SGEI a těch, které naopak nepovažuje. Zvláště by tato pomoc byla uvítána v tak sporných oblastech jako je oblast sociálních služeb, sociálního bydlení a nemocnic.

Pokud veřejné orgány neposkytly vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby (dále jen „ZVS“) na základě Rozhodnutí, jaké jiné nástroje používají pro podporu činností ve veřejném zájmu?

Orgány veřejné správy/poskytovatelé postupují při poskytování vyrovnávací platby za ZVS na základě Rozhodnutí. Ve výjimečných případech použily pro udělení dotace Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis, a to jen z důvodu právní jistoty.

Při poskytování vyrovnávacích plateb za ZVS vycházíte z rozsudku ve věci Altmark, abyste posoudili, zda vyrovnávací platba představuje veřejnou podporu či nikoliv? Nebo vycházíte z Rozhodnutí, obecného právního rámce Společenství?

Orgány veřejné správy/poskytovatelé vychází při posuzování vyrovnávací platby z hlediska veřejné podpory převážně z Rozhodnutí, a to zejména pro jeho přehlednost a větší srozumitelnost v porovnání s rozsudkem ESD 280/00 ve věci Altmark. Rámec Společenství 2005/C297/04 nebývá v praxi často využíván.

S pozdravem

Příloha: (2)

Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii

Jaroslav Zajíček

vedoucí sektorového úseku A

Rue Caroly 15

B - 1050 Bruxelles